

Nro 23.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Martiusnak 20-dik napján 1795.
esztendőben.*

B É T S.

Fels. Urunknak és Aszfzonyunknak, az el múlt
Juniusnak 8 ik napján született kedves leány
magzatya, Karolina fő hertzeg aszfzonyka, az
el múlt heifin reggel meg halálozott. A' követ-
kezett napon lelketlen teste fel nyitvatván balsa-
mommal meg kenettetett, annakutánna az úgy
nevezett Ritter paiotába ki teritetett kinek nézé-
sére számos ember ment vaia, mind a' férfi mind
az aszfzonyi nem közzül. Dél után három óra-
kor, a' meg szentelés után, a' régi szokás szerént
egy ezüst ponárba tétetett a' szive és el viterett az
Augustinianus szerzetesek templomában lévő Cs.

temető helybe, bélei pedig egy rész edénybe tette a' Sz. István templomában lévő Cs. kriptába, végtére estéli 5 órakor, teste koporsóba tétetvén a' Kaputzinusok templomában lévő Cs. temető pintzébe helyeztetett.

Fengler József Győri Püspök ö Excellenciája, ismét 6000 forintból álló hadi segítséget ajánlott, és adott ö Felségenek, melyet nemcsak tökéletes megelégedéssel vett Ö Felsége, hanem ezen hólnapnak 15-ikén egy igen kegyelmes kabinetbéli irás mellett, által küldötte azt a' directoriális fő miniszternek, *Gr. Kollowratnak*.

E' folyó héten egynehány batallion gyalogság, és igen sok munitió tábori szeker marsirozott innen ki, a' melly környülállás azt mutattya, hogy a' szövetséges fejedelmek nemcsak el nem tsüggettek a' múlt esztendei szerentsétlen táborozáson; hanem hogy továbbá is akarják a' közönséges ellenség a' Frantziák ellen a' hadakozást folytatni.

Hadi Környülállások.

Minden Westfáliai levelek meg eggyeznek abban, hogy a' Frantziák erőssen nyomúlnak a' Münsteri püspök tartománya felé; hogy a' *Bentheimi* Grófságból mind ki költöztek az Anglus seregek; hogy 15000 Frantziáság marsirozott a' *Groningai* tartományba; hogy sok nehéz ágyú és munitió vitetett napnyugoti Frisiába, és hogy napkeleti Frisiába akár bé ütni az ellenség. Arra való nézve Gróf *Walvoden* Hannoverai lovas Generál armádiájának jobb szárnyát 6000 emberrel erősítette meg *Catheart* Lord vezérlése alatt. *Ernest* Meklenburgi hertzeg 10000 emberrel ment Hannoverából az Ems folyó vizének fedezésére. Mitsoda planumot tsináltak legyen magoknak az *Osnabrückben* öszve gyűt Generálisok, nem tudatik, úgy láttzik, hogy a' napkeleti Frisia felé nyomúit Anglusok, a' Westfáliában lévő szövetséges armádiának jobb

szárnyán, a' Prussusok, Hannoveránusok, Hassusok, és Brunsvigiak, a' derekán, az Austria-kusok pedig a' bal szárnyán fognak lenni.

Egy *Mart.* 4-ikén költ Münsteri levélből eze-
ket olvassuk: Ennekelőtte néhány nappal el mar-
siroztak a' Hassusok, a' Hannoveránusoknak utó-
só osztrályai ma fognak el indúlni, mind amazok
mind ezek *Bentheim* felé vették útyokat; ármádia-
joknak szélső vigyázó seregei három mélföldnre
vagnak a' nevezett várason túl. Ide Austriai se-
regek fognak bé jönni. Tegnap érkezett ide a'
Brechainville regementje, a' melly 3000 emberből
áll, és a' leg jobb állapotban vagon. "

Ezekben a' napokban 6000 emberrel mentek
ki a' Frantziák *Bentheim* felé recognoscirozni, az
az, az ellenséget meg vizgálni. Ellenek menvén
Salm hertzeg 1500 emberrel, szerentséssen viszszá-
nyomta őket, nem hallottuk, hogy sok embert vesz-
tett volna egyik vagy másik rész. Eppen ma ér-
keztek a' Prussusok Páderbornba, a' honnan
tovább fognak hólnap menni Westfáliai felé. Egy
10000 főből álló Hannoverai corpus az Ems vize
felé indúlt. "

Egy, *Martius* 4 ikén költ Weseli levél eze-
ket belzélli: Ugy mutattyák a' környüállások,
hogy Westfália nevezetes történeteknek teátruma
léfzen. Az Austriakusok a' Rénus alsó környé-
kén fognak maradni, és a' mint hallatik, *Lippe*-
től fogva egész Münsterig cordont vonni. Az An-
glusok, Hannoveránusok és több segítő seregek
öszve fogják magokat kaptsolni ezen cordonnak
oldalánál, és egész Emdenig el foglalni az Ems
vizét. Egynéhány ezerből álló Sax sereg fog a'
Rénus felső vidékén lévő Prussusokkal egygye-
sülni. —

Moguntzia környékén tsendességben vagnak
a' Frantziák, tsak hogy egy nagy redutát készit-
nek Bretzenheim előtt. Annál bizonyosabb nints,
hogy *Casselnek* erősségei meg újítatnak és a' leg

jobb védelmező állapotba tétetnek, minden nap 2000 ember dolgozik a' körül. *Mart.* 4-ikén azt a' parantsolatot adta ki *Albert Saxóniai hertzeg* a' kórmánya alatt lévő *Cs. K. ármádiának*, hogy olly kézzen tartásák magokat, hogy az első intérsre mindjárt marsirozhassanak.

Frigyes Belgyiom.

A' Frantzia fő kórmány szék, a' Párisi Conventnek mostani mértékletes tagjai, ekként nyilatkoztatta ki magát a' Belgyiomi frigyes tartományoknak el-foglaltatása velek való bánása felől: "Hollandia, *úgymond Carnot*, és Anglia eleitől fogva egymás javát irigylő, és egymással titkon vételkedő társok voltak. Régtől fogva szüksége lett volna Hollandiának magát Frantzia Országgal, az Anglusokkal való egyaranyúságának fenn tartására, ölzve tsatolni; még is mindazáltal nem vi-gyázott polgári, és kereskedést tárgyazó half-nára, mindenkor szövetségben volt Angliával, és ezen oktalansága miatt mindenkor amannak pro-vinciája volt. Azonban még is mindenkor izá-mos patriótái voltak, a' kik a' helytartó fejedelem pártján lévőeknek nem engedtek. Ezek a' pa-trióták próbát tettek 1787-ikben, a' nyakokon lé-vő járomnak le hányására; de végbe nem vihet-ték a' Prussusok miatt fel tételeket. Újebben ül-dőztettek a' patrióták, a' kik töbnire mindnyájan Fr. Országba futottak. Azon időben, a' mely-ben hadat indított a' Fr. republika a' helytar-tói kórmánynak, ismét ki költék a' patrióták a' helytartó Fejedelem ellen, és mivel segítették őket a' Fr. seregek, bődögültak tzellyokban, meg rettent a' helytartó fejedelem győzedelmeink-től, követeket küldött Párisba, a' Fr. republi-kával való alkudozásra; de nemtsak meg nem tartóztatott ez által győzedelmeinknek sebes sze-kere, sőt inkább még sebesebben futott. *Utrecht* fel nyitotta előttünk kapuit, mindenüit fel támadt a' nép; *Amsterdám*, mint szabadítóját úgy fogadott bennünket. Külömbséget kellett a' Frantziáknak,

a' Hollandus nemzet, és ennek kormányozói közt tenni, ezekkel mint ellenségeivel, amazokkal mint barátaikkal úgy bánnak; illetlenség lett volna másként bánni a' Hollandusokkal, barátságot, 's atyafiságot igírtünk nékik, és épen ez által indítottak kapuiknak előttünk való fel nyitására. Hogyha ezt meg nem igírtük volna nékik, félvén attól, hogy velek úgy fogunk bánni, mint fegyverrel meg győzettekkel, sokáig ellenkeztek volna velünk, a' melly nekünk sok pénzbe, és sok vérbe került volna. Tehát méltók a' ditsíretre az Északi, Sambrei, és Maasi armádiáknál lévő hivatalbéli társaink. Helytelenül mondják némellyek, hogy semmi hasznunk nintsen ezen fényes győzödelmünkből — Valósággal tökéletességre fog Hollandiában a' revolutió menni, kezeinkbe adattak az Anglus magazinumok — miénk a' helytartó fejedelem tengeri ereje, ennek agensei és biztosai, vagy el üzettek, vagy fogságba hányattak, már most nints Frantzia Ország blokirozva, hatalmunkban vagynak váraik, és a' még Hollandiában lappangó szabadtságnak ellenségeit, 120 ezer Frantzia vitéz tartya zabolán. “

Párisból iratik, hogy 1000 millió livrát vettek a' Frantzia nemzeti képviselőktől Hollandiára, a' helytartó Fejedelem hatalma alól lett meg szabadításokért, a' melly summa vagyonaiknak mértéke szerint vettetett ki a' lakosokra, és Fr. assignátákbán kelletik ki fizetni három hólnap alatt. A' vaknál is vakabbak a' Batavusok, hogyha észre nem veszik a' Frantzia fortélyt. Hol vesznek ennyi assignátát? ha a' meg határozott időre ki akarják azt szerzeni, kétszeressen, sőt háromszorossan is meg kell nékik azt fizetni; következképen, nemtsak nem jó tétemény erántok ezen hadi satznak Fr. papirospan való ki fizetése, hanem inkább igen nagy kár; de így kell a' Batavusoknak!

Lejddből, a' Hollandiai tartománynak egy nevezetes városából, ilyen tudósítást vettünk

azon republikának mostani környüállásairól: „Négy tartományok küldöttek, *úgymond*, immár követeket a' Hágai nemzeti képviselökhöz, maga Hollandia hármát, u. m. *Paulus, van Laer,* és *van Langen* polgárokat, a' kik minap *Strick* és *van Linshoten* polgárok által bé vezetettek ö hatalmaságok eleibe. A' Hollandiai Rendeknek egyik gyűllésében, azt jegyzette meg annak előülője, hogy mivel már az Oberysseli tartomány is követeket küldött Hágába, következésképen négy tartomány immár jóvá hagyta az újabb igazgatásnak formáját: tehát szükséges a' fő kormány szék eleibe terjelzteni küldötteik által: 1.) hogy mint az egész nemzetnek képviselői egyenlölül, vegyék bé a' helytartói fejedelemségnek el töröltetését, és ódozzák fel magokat a' régi constitutiónak kötele alól. 2.) Hogy ezen tselekedeteiket adják tudtokra mind a' Fr. nemzeti képviselőnek, mind a' *Bétsi, Londoni,* és *Berlini* udvaroknak ottan lévő követjeik által, és tegyék azokat bizonyosokká, hogy valamiképen eddig: úgy ennek utánna is jó egyességben, és békességben kívánnak velek élni. 4.) Jelentsék ki mind a' köztök lévő Fr. nemzeti képviselőknök, mind a' Párisi Conventnek, hogy ök szoros szövetségre akarjanak a' Frantzia republikával lépni. 5.) Hogy mennél elébb, tegyenek szükséges rendeléseket a' Hollandiai republika ármádiájának organisatiójára 's a' t. Ezen gyűllésben jelentette ki a' Financziára ügyelő Commissió a' Hollandiai Karoknak, hogy a' republikának kints tára felettébb nyomorúlt állapotban legyen, és 500 millió forintra mennyen annak passiva adóssága.

Spanyól Ország.

A' Madritti udvari újság levelekből olvassuk, hogy a' Spanyol koronához tartozó Amérikában, nevezetessen *Mexikóban,* egy igen veszedelmes complot, avagy titkos öszve esküvés nyilatkozott ki az el. múlt *Augustusban.* Ennek a' gonofz complotnak fő tzeallya vala a' vice királynak és fami-

llájának meg ölettetése, a' királyi és Érseki palotáknak, a' pénz verő és inquisitionalis, az az, eretnekeket nyomozó háznak, és egyéb közönséges épületeknek el foglaltatása, a' városnak fei gyújtatása, és néhány városoknak a' bozsfzús Indusok prédálására való által adatása, két idegen nemzetbéli személyek voltak azon complotnak koholói, és igazgatói, a' kik sok Spanyól lakosokat húzván partyokra, ott lévő hazafiaiknak segítségek által akarták gonofz fel tételeket végbe vinni; de ideje korán ki nyilatkozott. Ugyan azon időben, és hasonló complot jött világosságra új Granadának *Santa Fe* nevű fő városában.

Ambár nagy előmenetelt tettenek légyen is már *Katalóniában* 'a' Fr. patrióta seregek; még is mindazáltal el nem tsüggedtek *Barcellónának* lakosai, még is azzal biztattyák magokat, hogy rajtok nem fog az ellenség diadalmat venni. Egy 25 személyből álló Commissió rendeltetett ottan ki a' szükséges fegyvereknek és munitióknak készítésére, a' táraknak meg töltetésére, és mindazoknak bé szerzésére, a' mellyek a' hozfzús ostromoltatás alatt szükségesek vólnának. Leg többet adódnak ezen végre a' nemesség, a' papság, és a' klastromok. A' Madritba olly véggel küldetett Katalóniai biztosok, hogy engedelmet kérjenek a' királytól, a' lokosoknak szabados fel fegyverkeztetésekre, még sem tértenek onnan visszsa; azomban mindenütt nagy hadi készülétek tettenek. Biskayába és Navarába újabb seregek küldettek az ott lévő Spanyól ármádiának meg erősítésére, az el múlt hólnapban. A' *Figuerázi* erősséget le rontattyák a' Franziák; *Gironát*, Katalóniának városát, a' hová a' Spanyól ármádiának maradványa magát bé vonta, most már igen szorossan bé zárták.

Olasz Ország.

Egy Spanyól Orzági, és a' Livornói kikötő helybe jutott kurir beszéllette, hogy *Langára* Ad-

mirálisnak flottájával a' sz. *Sabstyén* hegyénél öfzve találkozott; hogy már akkor csak öt linea hajókból állot, a' többi pedig el szélesztetett a' tengeri széveszek által; hogy egy Spanyol linea hajó, egy 32 ágyús Fr. fregattát rablott el, mellyen 280 hajós katona vólt; és hogy *Barcellónának* őalmazására, 20000 embert fegyverkeztettek fel *Karalóniának* lakosai; hogy egy kitsiny Spanyol corpus a' Fr. artilleriára útvén, 100 artilleristát le vágott, 35 el fogott, 14 ágyút el rontott.

Korsikának lakosai, a' kik, a' mint tudva vagon, ki az Anglusok, ki a' Frantziák részére hajlottak, üstökbe kaptak egymással a' parlamentom öfzve gyűllésének helye miatt. Némelylyek, a' régi szokás szerént, *Cortében*, mások pedig, az új rendelések szerént, *Bastiában* akarván azt tartani. Végtére is az utóisóbbaknak akarattok tellyesítetett bé.

A' Sz. Római Pápa, meg fontolván, a' mindenütt, 's nevezetesen Rómában is uralkodó elésgbéli szükséget, egész húsvét hetéig meg engedte a' hús ételt. — Az ottan zenebonáskodó Római kösségnek le tsendesítésére egy dorgáló, és intő atyai levelet hirdettetett ki Ő Szentsége *Feb. 27-ikén*.

Olafz Országból két bizonytalan hirt vettünk; *először*, hogy az *Algiriai Dey* hadat izent vólna az Anglusoknak, *másodszor* hogy már *Barcellóna* ostromlásához is hozzá fogtak vólna a' Frantziák. Sem az eisőbb, sem az utólsóbb hirnek valóságért nem felelhetünk. —

A' *Tulóni* Fr. flotta, a' múlt *Febr. 17-ikén* indúlt ki annak kikötő helyéből, de hová, és merre? e' már bizonytalan. Sokan *Korsika*, mások *Katalónia*, ismét mások *Sardinia* ellen indúlnak lenni gondollyák azt. *Niszszaba* 12 regement Frantziáság ment be, és még 18 regement váratik, mellyből azt lehet gondolni, hogy a' jövő nyáron, nagyobb hőség fog lenni Olafz Országban, mint vólt az el múlton.

Török Ország.

Még most is az előbbi híron beszélnek a' Konstantinápolyi levelek, t. i. a' szüntelen való erős és nagy hadi készületekről, 's azt teszik hozzá, hogy a' jövő Májusig egy olly flottá készül ki, a' minémü még eddig soha sem volt a' Török Birodalomnak. — Minden Orosz Birodalommal határos vég várakat, mint *Bendert*, *Kilia Novat*, *Ismailt*, és *Brailát* újobban erősíteti, és minden szükséges tábori eleséggel, és munitionokkal meg tölteti a' Nagy úr. Éppen nem titkolylyá a' Diván, hogy *III. Selim* Császár erőssen meg határozta magában az Orosz Császárné ellen való hadat hogyha viszta nem teszi Lengyel Országot előbbeni állapotjára.

Egy *Bukovinai* velem levelező barátom ezt írja a' szómszéd Orosz és Török tartományokról: „Hogy a' Török udvar hadakozást tárgyazó mozgásban legyen, abból bizonyos, mivel a' Móidvai föld népre sok épületre való fát vetetett, melyeket ők a' várakba hordani kényszerítetnek; a' muzka recrutiroszás Podoliában felettébb nagy, a' szükség pedig sokkal nagyobb ország szerte.

Frantzia Ország.

Említettük már ennelötte, hogy Koblentz várasa biztosokat küldött Párisba, a' reá vetett nagy hadi satznak meg enyhítése végett. Az általok bé adatott instántziát a' köz Jóra és Finantziára ügyelő Commissióknak adta által a' convent, a' mellyek minden környülállásokat jól meg hányván és vetvén, következő cikkelyekből álló, és a' Convent által is jóvá hagyott végzést hoztanak: 1.) Minden fegyver által el foglaltatott tartományokban, és kiváltképen Belgiomban el töröltetnek a' bátorságra és revolutióra ügyelő commissiók. 2.) El engedtetnek, a' hadi satznak meg nem fizethetése miatt reájok vetetett büntetések. 3.) A' mit még eddig ki nem

fizettek a' reájok vettetett hadi sattsból, annak felét assignatában, felét pedig kész pénzel fizésék ki. 4.) A' satts bizonyos ki fizetése végett kívántatott kezesek leg ottan botsátassanak szabadon, 's küldetessenek vizsza honnyaikba. — Ennekutánna mindenkör törvényes úton és módon szedetessen bé a' satts. 5.) A' Fr. armádiának tápláltatásokra szükséges dolgokon kívül, semmi se vettessen requisitió alá, a' fegyverrel el foglaltatott tartományokban — az illetén requisitiók is a' helységeknek magistratusaihoz küldetessenek, a' mellyek büntetés alatt kötelezetnek azoknak bé tellyesítésekre. 6.) Vége legyen a' Belgiomban, és több el foglaltatott tartományokban a' *maximumnak*, az az, az eleségekre, és más dolgokra tétetett szabott árának.

A' Febr. 23 ik napján tartatott gyűllésben elő adta a' Dovayi *Merlin*, a' köz jóra, bátorságra, és törvényre ügyelő Commissionának képében, azokat az eszközöket a' mellyek által könnyű lészen a' köz tsendességnek meg háborítóit meg zabolázní, és meg büntetni. Meg mutatta ő azt, hogy azok a' gonosz emberek, a' kik a' *Roberspiere* tyranismusa alatt közönséges hivatalt viseltek, legyen ezen közönséges tsendességnek meg háborítóí, és hogy még mostan is rész szerént Párisban, rész szerént más városokban tartózkodjanak, és igyekezzenek a' népet el tsábitani. Ezek éránt azt végzették a' fellyebb említett Commissionók, hogy leg ottan menyenek vizsza honnyaikba, és adig is, mig más rendelés fog róllok tétetni, szüntelen szemmel tartsák őket a' helységbéli municipalitások, a' kik honnyaikba vizsza nem akarnának menni, leg ottan fogattassanak meg. Ezt a' planumet nemtsak helybe hagyta, hanem egélsz meg elégedéssel be is vette a' Convent.

A' következett nap tartatott gyűllésben elő befzéllette a' Belgiomból vizsza tért nemzeti biztos *Hausmann*, azon tartománynak jelen való állapotát, és környül állásait. Ezen jelentéséből ki tettzik, hogy a' *Belgiomra* vettetett 80 millió

livrából álló hadi sattsból már 33 milliót kész pénzben le fizetett, a' hátra lévő summának pedig egy felét assignátában, más felét pedig kész pénzzel fogja ki fizetni; hogy Belgiomnak kormánya vagy on már organisaltatva, a' melly szerént, minden közönségnek egy municipalitása, az egész tartománynak 8 fő administratiója, és *Brüszszelben* egy centrális administratiója lészzen; hogy a' törvényes dolgok is folyamadban legyenek, és a' Fr. respublikának törvény könyve szerént tegyenek itéletet; végtére, hogy az egész Belgiom ohajtya a' Fr. respublikával való szoros ölzve kaptolsztatását 's a' t.

Nagy nyughatatlansággal várja a' Párisi Publicum a' Vendei *Rojalistáknak* és *Chouansoknak* magok meg határozását, és a' köz Jóra ügyelő Commissionának e' tárgyról lejendő maga ki nyilatkoztatását. Erről ugyan még eddig semmi jelentés nem tétetett; de úgy hallatik hogy mind a' *Rojalisták*, mind a' *Chouansok*, meg békéltek a' Fr. respublikával, minden fegyvereiket és hadi szerfzémaikat által adták a' hozzájuk küldetett nemzeti, képviselőknek és *Hoche* Fr. Generálnak, bé vették a' respublika törvényeit és constitutióját, 's a' t. Ezt állitya mind *Hoche* Generálnak *Febr.* 19-ikén költ levele, mind a' *Nantesi*, *Rennesi*, és *Angersi* tudósítások. Az említett Generál illy foglalatu levelet irt a' kormánya alatt lévő ármádiához: „*Hoche* Lázár (az *Oustai*, v. inkább Kis-Britanniai ármádiának fő vezére) érzékeny örömmel jelenti ármádiájának, hogy a' józan okosságnak birodalma minden magzattyait vízfza adta a' hazának, és hogy ei érkezett az az áldott nap, mellyen egy familiává lettek a' Frantziák. — *Charette*, és a' *Rojalista* ármádiának más nevezetesebb vezérjei a' Vendei osztálybélieknek, *Caumartin*, az úgy nevezett *Chouansoknak* nevekben épen most erősítették meg tulajdon kezek alá írása, és petséttyek által, azon actát, mellyben arra kötelezték magokat a' Fr. nemzet képviselőinek, hogy ők egész igyekeze-

tekkel az egyetlen egy, és feloszthatatlan republikának törvénye alatt kívánnak ennekutánna élni, és hogy mind minden hadi muníciójokat, mind minden tábori eleséges táraikat által fogják adni; hanem addig is míg a' hazának kebelébe vizsgálva térnének a' lakosok, találhatnak olytán hegyi tolvajok közöttök, a' kik egyedül a' gyilkosságból és prédából élnek, hallhatatlan dolgokat mivelnek, és még most is pártoskodásra hajlandóknak lenni láttatnak. El érkezett az a' szempillantás, mellyben minden jó szívű és igaz hazának öszve kell erejét kaptsolai, a' közönséges ellenségnek el törlésére. E' végre minden kormányfőeknek adatasson ez a' levél tudtára, és olvasson fel közönséges helyen három nap egymás után. "

Ugyan akkor, t. i. *Feb.* 19-ikén ezt írta *Rubel* polgár a' Nantesi Generális Commissariusnak *Richardnak*. " Kedves Generálisom! meg van a' békesség, ezen hozzád küldött leveletem megvivő kurir meg *Párisba* a' *Conventhez*, 's vizsgálva a' békességnek pontyait, mellyek előttem tudva nintsenek. Úgy hallatik, hogy a' *Royalisták* fővezére *Charette* felettébb sok zsák lisztel meg *Nantesbe*, a' melly igen jó lészen mind azon városnak, mind az *armádiának* tápláltatására. Ez a' Generális egészen öszve fogja járni a' *Vendei* osztályban való tágas kerületjét, és helyet fog seregeinknek készíteni, annak nevezetesebb pontyaiban, a' *Ligeris* közt lévő tábor helyek még kintsenek mutatva, mivel a' mint hallatik, még tovább is ellenkezni mérészel *Stoflet* a' republikával, hanem épen most küldötte ő is két emberét *Charettehez*, a' kik által arra kötelezte magát, hogy ő is, kész azt mivelni, a' mit ő mivel. Es így tsendesség vagyon ezen szép tartományban, és vizsgálva fogja annak a' békesség adni előbbi el vesztett fényességét. "

A' *Febr.* 20-ikán költ *Rennesi* levélnek foglaltatya ez: " Tegnap vettünk hivatalbéli tudósi-

tást a' *Charettével* való békességnek végbe lett meneteléről a' Vendei Osztály, és a' *Caumartin-nal* végbe mentről a' *Chouansok* részéről. Egyébb tziikkelyeit nem tudjuk, hanem hogy minden fegyvereiket, és eleséges táraikat által adták a' Fr. republikának. Az alatt, mig a' velek való békesség Nantesben meg erősített, egy *Puysai* nevű *Chouans* Generál adjutáns fogattatott el kilentz, vagy tized magával *Porto Malo* mellett, (ez a' *Puysai* az, a' ki ez előtt két esztendővel igen nagy lármát csinált *Calvadosban*), a' kik mindnyáján Angliából jöttek, és leveleket, 's mintegy 4 millió livrát érő hamis assignatákat hoztak magokkal. Mít foglallyanak magokban az elfoglaltatott levelek, tudtomra nintsen, annyit mindazáltal tudok benne, hogy ez a' vadálzat igen hazfnos. "

Egy *Febr.* 22 ik napján költ *Nantesi* levéligy beszél: „Egy Kurir ment itten által, a' ki a' republika Generálisai és a' *Charette* armádiája közt tökéletességre ment békességről való örvendetes hirt hozta magával, 35 ezer ember tette le *Vendében* a' fegyvert, 100 ágyú, sok tábori eszköz, és magazinumok adattak által Generálisaiuknak. Nantesben hirdettetett ki ez a' békesség, tegnap, az ide való katona őrizet és nemzeti gárdisták egybe gyült sorjai előtt.

Lacanal egy planumot terjesztett, a' tudományokra ügyelő Commissiónak képében, a' Convent eleibe a' Frantzia Országban fel állítandó centrális, az az, fő iskolák eránt. Minden 300 ezer lakos számára egy centrális fő iskola fog adattatni, mellyben 50 közönséges tanítók, egy közönséges bibliothéca, egy kert, egy természeti históriához és tudományhoz tartozó kabinet, és mindenféle nevezetes műveknek, 's mesterségekhez tartozó modelláknak gyűjteményei fognak lenni. A' tudományokra ügyelő Commissióknak kell elementaris könyveket készíttetni. — És így minden eddig fenn állott institutumok, a'

mellyek *Collegium* név alatt vóltak esméretesek, és a' nemzet kints tárából fizettettek, ezentúl az egész Fr. respublikában meg fognak szünni.

Anglia.

Két hólnaptól fogva igen keveset, vagy ép-
pen semmit sem tudtunk az Angliai dolgokról. —
Nem tsuda; mivel Hollandiának Frantziák által
lett el foglaltatásoktól fogva, a' rend szerént Am-
terdámba járt pósta hajók ki maradtak, a' Belgák
és Anglusok közt való levelezés meg szünt, mind
a' tengeren, mind a' szárazon lévő utak úgy el-
zárattak, hogy sem Hollandiából Angliába, sem
innen amoda senki sem mehetett, és jöhetett, és
így szükségesképen ki kellett az Angliai közönsé-
ges és magános tudósításoknak maradni. Most
már, a' midőn a' nagy vizeknek jeges darabjait
a' nap és meleg szelek meg olvasztották, egyszer-
mind négy pósta hajók, és 12 Anglus pósták jöt-
tek Londonból a' *Cuxhaveni* kikötő helybe (*Cux-
haven*, egy Hamburgtól nem messze fekvő, és
ahoz tartozó falu az Albis vizének tengerbe való
folyása mellett, mellynek kis kikötő helyébe, szük-
ségnek idején, ki pihentetik magokat a' hajók), s
onnan küldettek el Európának minden szegeletei-
be a' Londoni levelek.

Az Angliai közönséges tudósításoknak rövid
summája ez, hogy a' Brittusok különböző érte-
lemben legyenek a' hadakozásról és békességről.
Sok városok és közönségek adresseket küldöttek
a' királyhoz, és parlamentomhoz, mellyekben erős-
sen sürgetik a' Frantziákkal való békesség szer-
zést; de találtattak olyanok is, a' kik a' hadako-
zásnak további folytatását javasolják, és arra
kötelezték magokat, hogy készebbek mind va-
gyonaikat, mind életeket fel áldozni, mint gya-
lázatos és ártalmas békességet tsinálni velek —
A' mértékletesebb indulatúak úgy velednek,
hogy próbát kell tenni a' békesség véget, mellyet
hogya könnyen, és illendő fel tételek alatt meg

lehet nyerni, jó a' jó; hogyha pedig nem, tehát, minden tehetségét a' hadakozásnak további folytatására kell a' nemzetnek fordítani.

Pith minister, még most is hajlandóbb a' hadakozásra mint a' békességre, azt adván okúl, hogy valameddig állandó igazgatásnak formája nem léfzen Franzia Országának, soha addig nem lehet állandó békességet reményleni és szerzeni. Eléggé igyekezik az antiministeriális rész, mellynek fejei a' felső parlamentomban *Bedford* herczeg, az alsóban pedig *Fox* úr, a' békességre hajtani a' nemzetet; de semmit sem tehetnek, még most is mindenkor diadalmat vesz rajtok a' voxoknak többsége által *Pith* minister. A' jövő táborozásra 222656 fegyveres ember határozottatott meg, és 28 millió 128000 font sterling a' hadi költségre. A' tengeri hadi készület az egész N. Britanniában olly szertelen, hogyha tovább is úgy foly a' dolog, tavaszra 120 linea hajója áll ki a' tagas tengernek piatzára; a' hajós katonáknak ki állítatásokra, külömbkülömbféle plánumot és módott mutatott *Pith* minister, mellyekről és más nevezetes parlamentális dolgokról, a' jövő kedden, ha élünk, bővebben fogunk értekezni.

Most tsak ezeket jegyezzük meg rövideden: A' Hollandiai helytartó fejedelem, arra kérte a' Londoni udvart, hogy vegye általma alá a' napkeleti Indiai Hollandiai szigeteket, és örökségeket, a' minthogy mingyárt akkor egy sebes pósta hajó küldetteteit napkeleti Indiára. — *Howe* Admirál is ki ment a' tengerre, a' kormányára bízott nagy flottával, és már most, a' Hollandia és Anglia közt lévő tengeren vigyáz, és 1000 kereskedő hajót kisírt ki, mellyek a' nagy Oceanusnak minden részei felé menni igyekeznek. — *Pichegrü* Fr. Generál arra kötelezte magát a' *Wallisi* herczeg eljegyzett mátkájának *Karolina* Brunsvigiai herczeg alifzonyának, hogy akár merre tétzeni fog nékie Hollandián által Londonba menni, mindenütt bátorságos útat és kisíróket enged nékie. A' közép tengerben 13 linea hajókkal, és

egynehány fregátákkal vigyáz *Hotham* Admirál a közép tengeren. — *Plymuthban* 9 Hollandiai Indiai kereskedő 5 hadakozó bajók, és 60 másfele, Portugalliába, Spanyol Országba, és Amérikába indult hajók tartóztatnak le. A' Bataviából vissza jövő gazdag kereskedő hajók eleibe, *Warrens Vice* admirál küldetett egy escadrevel — *Selandiában* a' 78-ik *Anglus* regiment és egynehány hajók estek Francia fogságba — Amérikában *Guadelupét* vissza vette az ellenség — Sok Orániai házhoz hiv Hollandusok futottak Angliába, a' kik barátságosan fogadtattak a' Brittusok által, miért? mivel 70 milliót vittek oda magokkal — *Hyberniában*, minden polgári hivatalokra fel fognak ennekutánna a' *Catholicusok* vétetni, kivéven a' *Lord Lajtinantságot*, a' *Kantzierséget*, és a' *Parlamentomban* való fő bíróságot. — A' le tartóztatott Hollandiai hajóknak ki szabaddítások végett Londonba küldetett Hollandus patrioták semmit nem nyertek — A' jövő táborozásban is a' *Forki* herczeg fogja az Angliai ármádiát comandirozni Német országban.

Helvétzia.

Egy Bási levél ekként festi le, az ott munkába vetetett békesség dalgának folyamattját: „Örömmel jelenthetem, hogy a' békességnek dolga nálunk jól megyen. A' Frantzia derék követség *Barthelemy* úrnak minden maga viseletéből ki tündöklök, hogy szive szerént kívánnya ezen pusztító hadakozásnak el végeztetését, és nemcsak ő maga látatik ezt óhajtani, hanem az egész Frantzia nemzet is. Minden órában ide váratik *Hardenberg* Prussus miniser, a' kit a' meg holt *Gr. Goltz* Generál Lajtinant helyett rendelt ide királya, és mindenek olly reménység által táplaltatnak, hogy ennek el érkezése után szorgalmatosabban fog a' békességnek dolga folyoi. Az itt lévő Prussiai követség béli titoknokok a' leg szebb harmoniában élnek *Barthelemy* úrral, nagyon becsültetnek általa, s gyakorta ebédelnek vele, nem sokára egy olly történeteknek piatzává fog *Basiléa* lenni, melly által első helyet érdemel ezen folyó Századnak históriájában.“